

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Overzicht van de ontwikkelingen op niveau van de Europese Unie (EU) – oktober 2023

In deze mededeling aan de Vlaamse Regering wordt een overzicht gegeven van de voor Vlaanderen relevante ontwikkelingen in het Europese besluitvormingsproces tijdens de maand oktober.

1. Discussies voorbij maand in de (Europese) Raad

1.1 Regeringsleiders blikken vooruit naar volgende legislatuur

Op vrijdag 6 oktober vond een informele Europese Top plaats in Granada, Spanje. De regeringsleiders wisselden van gedachten over de uitdagingen voor de komende jaren. In een gezamenlijke verklaring wordt verwezen naar verbetering van defensieparaatheid, de technologische en industriële basis, concurrentievermogen op de lange termijn, crisisparaatheid, groene en digitale transitie, eengemaakte marktwerking, betaalbare energie, energiesoevereiniteit, onderzoek en onderwijs, diversificatie van toeleveringsketens, en partnerschaps-, handels- en investeringsovereenkomsten. De verklaring verwijst naar EU-uitbreiding als een geostrategische investering in vrede, veiligheid, stabiliteit en welvaart en stelt dat zowel de EU als toekomstige lidstaten zich klaar moeten maken voor toekomstige uitbreiding. De regeringsleiders wisselden ook van gedachten over de externe dimensie van migratie. De voorzitter van de Europese Raad heeft over dit onderwerp een verklaring onder eigen verantwoordelijkheid gepubliceerd nadat bleek dat Hongarije en Polen niet konden instemmen met een gezamenlijke verklaring.

1.2 Europese Raad: gebrek aan sturing rond Meerjarig Financieel Kader, broze eensgezindheid over aanpak gewapende conflicten

De meest recente Europese Raad vond plaats op 26 en 27 oktober. Deze editie stond voornamelijk in het teken van gewapende conflicten. President Zelensky stond zoals ondertussen gebruikelijk de Europese Raad via een videoverbinding te woord en kreeg bevestiging dat een 12^e sanctiepakket er relatief snel zal aankomen, waarna de leiders over respectievelijk het Midden-Oosten, de herziening van het Meerjarig Financieel Kader, Oekraïne, migratie en externe relaties debatteerden. Wat de onderwerpen migratie en het meerjarig financieel kader betreft, werd snel duidelijk dat daarover geen diepgaande tekst zou kunnen worden overeengekomen. Het Meerjarig Financieel Kader was het voornaamste punt van deze Europese Raad vanuit Vlaams oogpunt. De Europese leiders moesten politieke richting geven, maar bevonden zich al snel te midden dezelfde dilemma's die de onderhandelaars reeds enkele weken plagen. De discussie over het Midden-Oosten waar de Europese leiders zich initieel over bogen, duurde veel langer dan voorzien. Uit de VN-stemming over de nood aan een humanitaire pauze in Gaza, ook het moeilijkste discussiepunt tijdens de Europese Raad bleek onenigheid tussen de lidstaten.

1.3 Raad Algemene Zaken bespreekt de jaarlijkse rechtstaatdialoog en de toekomst van Europa

Op 24 oktober vond in Luxemburg de Raad Algemene Zaken plaats. In het kader van de jaarlijkse dialoog over de rechtsstaat bespraken de ministers de ontwikkelingen in Denemarken, Duitsland, Estland, Ierland en Griekenland. De Commissie lichtte haar mededeling "Demografische veranderingen in Europa: een toolbox voor actie" toe. De toolbox is te plaatsen in het licht van het behoud van de concurrentiekracht van de Europese economie en bestaat uit vier pijlers: ouders, jeugd, ouderen en migratie. Na de informele bijeenkomst van de Raad Algemene Zaken in Murcia van 28 september en het overleg tussen de Europese leiders in Granada van 6 oktober, bespraken de ministers tijdens een werklunch opnieuw de toekomst van Europa en de voorbereidingen voor een eventuele uitbreiding. Meerdere lidstaten onderstreepten het belang van een routekaart voor het interne voorbereidingswerk aan de kant van de EU, waarbij nauw kan worden samengewerkt met de Commissie (o.a. voor het opstellen van impactanalyses). Het noemen van specifieke data voor toetreding of een einddatum zijn niet behulpzaam, aldus meerdere lidstaten.

1.4 Oktober blijkt goede maand voor EU-handelsbetrekkingen met Japan en Zuid-Korea

De maand begon en eindigde met goed nieuws voor de EU-handelsbetrekkingen met Oost-Azië. In het begin van de maand kondigde de Commissie aan dat Europese varkens- en gevogelteproducten eindelijk terug arriveerden in Koreaanse havens na jarenlange stilstand vanwege een invoerbepanking uit vrees voor uitbraken van Afrikaanse varkenspest en vogelgriep. Belgische en dus Vlaamse producenten zijn bij de 11

gecertificeerde EU-landen die mogen uitvoeren naar Zuid-Korea en zullen deze evolutie alvast verwelkomen. Ook met Zuid-Korea startte de Commissie deze maand officieel onderhandelingen voor een digitaal handelsakkoord. Het akkoord moet meer rechtszekerheid bieden aan bedrijven en consumenten die zich bezighouden met digitale handel, bescherming bij digitale transacties vergroten en een open, vrije en eerlijke bilaterale onlineomgeving bevorderen. Ten slotte, eveneens in de digitale sector, hebben de EU en Japan een mijlpaalovereenkomst gesloten om zakendoen in de onlinewereld eenvoudiger, goedkoper en efficiënter te maken. Eenmaal geratificeerd zullen de bepalingen worden opgenomen in de EU-Japan Economische Partnerschapsovereenkomst. Ze leggen de basis voor een gemeenschappelijke aanpak van de digitale handel en zenden een krachtige boodschap uit tegen digitaal protectionisme en willekeurige beperkingen. Ze zijn ook in overeenstemming met de digitale agenda en privacyregels van de EU.

1.5 Stimulans voor sociale economie: Raadsaanbeveling goedgekeurd door Europese Ministers van Werk

Tijdens de EPSCO-raad van 9 oktober 2023 werden enkele beslissingen genomen die van invloed zijn op de toekomst van werk en welzijn in Europa. Allereerst werd een politieke overeenkomst bereikt over de Raadsaanbeveling inzake Sociale Economie. Deze aanbeveling, gesteund door 26 lidstaten, waaronder België, biedt een kader voor de bevordering van sociale economie in heel Europa. De sociale economie speelt een essentiële rol in het creëren van kwaliteitsbanen, het bevorderen van sociale inclusie en het mogelijk maken van duurzame economische ontwikkeling. De sociale economie is dan ook een prioriteit voor het Belgisch voorzitterschap. Verder werden verschillende Raadsconclusies inzake huisvesting voor Roma's, sociale bescherming van zelfstandigen en mentaal welzijn op het werk aangenomen. De conclusies over mentaal gezondheid en precair werk benadrukken de correlatie tussen onzekere arbeidsomstandigheden en psychosociale risico's. Er werden ook debatten rond de impact van digitalisering en technologie op de arbeidsmarkt en arbeidstijd gehouden.

1.6 EU-buitenlandministers bespreken Israël - Palestina

Via een informele videoconferentie op 10 oktober kwamen de EU-buitenland ministers samen en riepen ze op tot de bescherming van burgers, de toegang tot voedsel, water en geneesmiddelen voor Gaza in overeenstemming met het internationaal humanitair recht, alsook zelfverdediging binnen grenzen van het internationaal humanitair recht. De ministers waren het erover eens dat de EU haar samenwerking met alle partijen moet voortzetten en de regio politiek en financieel moet blijven steunen. Op 23 oktober, tijdens de Raad Buitenlandse Zaken werd ook de Russische agressie tegen Oekraïne besproken. Volgend op het historisch bezoek van de EU-buitenlandminister aan Kiev op 2 oktober – de eerste keer dat de Raad Buitenlandse Zaken buiten de EU plaatsnam – werd de korte en lange termijn steun besproken. Er werd nog steeds gezocht naar oplossingen om geld voor Oekraïne in het kader van de Europese Vredesfaciliteit vrij te maken. De RBZ kwam ook een sanctieregeling overeen als reactie op de militaire staatsgreep in Niger en deed opnieuw een oproep voor de vrijlating van Nigers' president Mohammed Bazoum en zijn familie.

1.7 Eurogroep houdt dialoog met Amerikaanse minister van Financiën

Op 16 oktober 2023 wisselde de Eurogroep in inclusieve samenstelling (met deelname van de alle EU-lidstaten) van gedachten met de Amerikaanse minister van Financiën Yellen over de financieel-economische uitdagingen voor de VS en de Eurozone. Verder bespraken de ministers de toekomst van de Europese kapitaal- en financiële markten, waarbij onder andere het woord werd gegeven aan twee private spelers uit de financiële sector om hun indrukken te delen. De algemene conclusie was dat er nood is aan meer kapitaal voor scale-ups en een sterkere Europese exitmarkt. Verder bespraken de ministers de uitvoering van de prioriteiten voor de eurozone voor 2023 en de bijdrage die nationale plannen voor herstel en veerkracht hieraan leveren. Er werd ook vooruit geblikt naar uitdagingen voor 2024: inflatie en de gevolgen voor begrotingen, financiële stabiliteit, de arbeidsmarkt en in het bijzonder de lonen, en op langere termijn het verstevigen van het concurrentievermogen van de EU.

1.8 Ministers van Leefmilieu bereiken een akkoord over de herziening van de richtlijn stedelijk afvalwater en over het voorstel inzake CO2-standaarden voor zware voertuigen

De EU-ministers van leefmilieu kwamen op 16 oktober samen voor de formele raad leefmilieu in Luxemburg. De leefmilieuministers kwamen tot een algemene benadering over het voorstel van herziening van de richtlijn stedelijk afvalwater. De Raad ging akkoord met het voorstel om producenten van farmaceutische producten en cosmetica mee verantwoordelijk te maken voor de kost van de zuivering van het afvalwater van de vaak moeilijk te verwijderen afvalstoffen zoals antibiotica of micropolluenten. Ook België en Vlaanderen toonde zich voorstander van dit belangrijke principe, maar maakt zich zorgen over de brede uitzondering die voorzien wordt. In een ander dossier rond het voorstel inzake CO2-standaarden voor zware voertuigen werd ook een algemene benadering bereikt. De Raad ging akkoord met de door de Commissie voorgestelde reductiedoelstellingen (90% CO2-reductie tegen 2040 in vergelijking met 2019), maar stelde de doelstelling om volledig emissievrije stadsbussen te hebben uit tot 2035, 5 jaar later dan in het Commissievoorstel, met een tussentijdse doelstelling van 85% tegen 2030. Vlaanderen had liever een hogere reductiedoelstelling van 100% tegen 2040 gezien, maar kan zich vinden in het compromis.

1.9 Ecofin bespreekt de herziening van het EU-kader voor economische governance

Tijdens de Raad Economische en Financiële Zaken van 17 oktober maakten de ministers de balans op van de onderhandelingen over de herziening van het kader voor economische *governance*. Gelet op de nog bestaande kloof tussen de standpunten, werd de discussie tijdens het ontbijt gehouden. Enkele lidstaten dringen aan om de voorstellen nog te verscherpen, met name door numerieke waarborgen in te bouwen om voldoende ambitieuze schuldafbouw en vermindering van tekorten te garanderen. Daartegenover staan anderen die een dergelijke aanscherping vinden indruisen tegen de landspecifieke aanpak die centraal staat in de Commissievoorstellen. Het doel blijft om voor het einde van het jaar het standpunt van de Raad te bepalen. België heeft vooralsnog nog geen formele positie. Verder nam de Raad uitvoeringsbesluiten aan voor de gewijzigde herstel- en veerkrachtplannen van Nederland, Portugal, Slovenië, Spanje en Tsjechië. Ook de herziene richtlijn administratieve samenwerking op belastinggebied (DAC8) werd formeel aangenomen.

1.10 Raad Energie bereikt moeizaam akkoord over Elektriciteitsrichtlijn

Op de Raad Energie van 17 oktober bereikte de Raad, na bijzonder moeizame onderhandelingen, een Raadsoriëntatie over het voorstel tot wijziging van de Elektriciteitsrichtlijn (EMD). Splijtzwam waren de zogenaamde contracts for difference (CfD's), een steunmechanisme voor productie van energie. Een groep lidstaten wilden, in essentie, CfD's mogelijk maken voor bestaande nucleaire generatiecapaciteit, terwijl een andere groep lidstaten grote bezorgdheden uitte over de impact ervan op het gelijk speelveld in de Unie. Na lange onderhandelingen slaagde het Spaanse Voorzitterschap er echter in om een bijzonder grote meerderheid op de been te brengen voor zijn compromistekst.

1.11 Landbouwministers bespreken de herziening van de kaderrichtlijn afval

Tijdens de Raad Landbouw van 23 - 24 oktober bespraken de landbouwministers de herziening van de kaderrichtlijn afval. De herziening beoogt het invoeren van juridisch bindende doelstellingen voor het verminderen van voedselafval. De Commissie wil op deze manier stapsgewijs toewerken naar het behalen van de duurzame ontwikkelingsdoelstelling 12.3 tegen 2030. Op niveau van de verwerking betreft de voorziene reductie 10% ten opzichte van het voorgestelde referentiejaar 2020. Op niveau van de consumenten, retail, restaurants gaat het om een reductie van 30%. De primaire producenten zijn niet gevat. Het voorstel werd algemeen genomen positief onthaald door de lidstaten. Het tegengaan van voedselverlies is een topprioriteit in het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024. Ook België bedankte de Commissie voor het voorstel en verklaarde sterk te zullen blijven inzetten op de strijd tegen voedselafval.

1.12 Informele Raad Telecom debatteert over geavanceerde digitale technologieën, de Digital Networks Act en de Digital Decade

Op 23 en 24 oktober vond in het Spaanse León de informele Raad Telecom plaats, waar federaal minister Petra De Sutter België vertegenwoordigde. Op de agenda stonden drie verschillende debatten. Het eerste ging over het afdwingen en respecteren van digitale rechten, in een context van geavanceerde digitale technologieën zoals metaverse, neurotechnologie, of kwantumtechnologie. Het tweede debat betrof een uitwisseling van gedachten over de toekomst van de telecomsector en de aangekondigde Digital Networks Act. Daarbij spraken de lidstaten zich uit over grensoverschrijdende telecommarktconsolidatie, digitale soevereiniteit, concurrentie, het 'fair share' debat en spectrumallocatie. Het derde debat betrof de doelstellingen van de Digital Decade en de vooruitgang die de lidstaten al dan niet hebben gemaakt.

1.13 EU-ministers van toerisme nemen gezamenlijke verklaring aan ter ondersteuning van het traject naar een sociaal duurzame toerismesector

Op 30 en 31 oktober kwamen de ministers van toerisme samen in Palma de Mallorca voor een informele vergadering over duurzaamheid binnen de toeristische sector. België werd vertegenwoordigd door Waals minister De Bue. Lidstaten spraken over de manier waarop toeristen en inwoners beter kunnen samenleven en op welke manier een evenwicht gevonden kan worden zodat toerisme een positieve impact heeft op lokale gebieden en gemeenschappen. België verwelkomde de doelstellingen rond duurzaamheid, inclusiviteit en weerbaarheid, en stelde verschillende elementen voorop die essentieel zijn om deze doelstelling te bereiken. Onder andere het belang van de digitale transformatie en de nood aan synergiën binnen het toerisme-ecosysteem, de toegankelijkheid van de sector voor iedereen, de professionalisering van de sector en het verbeteren van vaardigheden werd vermeld. Naast het voeren van een debat hebben de ministers ook een gezamenlijke verklaring aangenomen ter ondersteuning van het traject naar een sociaal duurzame EU-toerismesector. Duurzaam toerisme staat centraal in de Vlaamse strategie 'Reizen naar morgen', waarbij er voorbij gegaan wordt aan toerisme als een puur economische sector, maar ingezet wordt op een duurzaam toerisme-ecosysteem. Het gevoerde debat lag dan ook goed in lijn met de Vlaamse toerisme-visie.

2. Ontwikkelingen inzake EU-regelgeving

2.1. Commissievoorstellen

In oktober 2023 werden drie voorstellen van richtlijn gepubliceerd.

Deze behandelden volgende onderwerpen:

- meldingsvoorschriften op het gebied van levensmiddelen en levensmiddeleningredienten, buitengeluid, patiëntenrechten en radioapparatuur
- alternatieve beslechting van consumentengeschillen,
- Parkeer en EU gehandicaptenkaart voor onderdanen van derde landen

In oktober 2023 werden 10 voorstellen van verordeningen gepubliceerd.

Deze behandelden volgende onderwerpen:

- visbestanden en groepen visbestanden in de Middellandse Zee en de Zwarte Zee
- verontreiniging door microplastics
- bepaalde rapportagevereisten op het gebied van het wegvervoer en de luchtvaart
- rapportageverplichtingen op het gebied van financiële diensten en investeringssteun
- rapportagevereisten
- de beëindiging van het Europees ODR-platform
- Benchmarkregels

- meerjarenprogramma's van onderzoeken, kennisgevingen van de aanwezigheid van gereguleerde niet-quarantaineziekten, tijdelijke afwijkingen van invoerverboden en bijzondere invoervoorschriften en de vaststelling van procedures voor het verlenen van deze afwijkingen
- de herziening van het opschortingsmechanisme
- vangstmogelijkheden voor sommige visbestanden welke in de uniale wateren en, voor vaartuigen van de Unie, in bepaalde wateren buiten de unie, van toepassing zijn,

2.2. Aangenomen richtlijnen

In oktober 2023 werd 4 aangenomen richtlijnen gepubliceerd.

Deze behandelden volgende onderwerpen:

- Unievoorschriften inzake de bescherming van persoonsgegevens
- de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen
- kredietovereenkomsten voor consumenten
- de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen

2.3. Omzetting EU-richtlijnen in de Vlaamse rechtsorde

In bijlage II staat een stand van zaken van de omzetting van EU-richtlijnen in de Vlaamse rechtsorde.

Vlaams scorebord

De Europese Commissie publiceert tweemaal per jaar een scorebord. Het scorebord van de Europese Commissie is een rapport van de omzettingsprestaties van de 27 lidstaten, met inbegrip van België. Deze gegevens worden meegenomen tijdens de samenstelling van het "Vlaams scorebord".

Vlaams scorebord december 2023

Het Vlaams scorebord van december 2023 telt 12 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten. Hiervan zijn 6 richtlijnen reeds omgezet.

Vlaams scorebord juni 2024

Het Vlaams scorebord van juni 2024 telt 4 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

scorebord december 2024

Het Vlaams scorebord van december 2024 telt 4 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

2.4. Stand van zaken inbreukdossiers

De Vlaamse overheid moest in oktober 2023 nog maatregelen nemen in 19 inbreukdossiers (= de *lopende* inbreukdossiers). Het gaat om:

7 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen

12 inbreukdossiers wegens niet-correcte toepassing van richtlijnen of andere bronnen van het Europees recht

De Vlaamse overheid was in oktober 2023 betrokken in 23 inbreukdossiers waarin de nodige maatregelen reeds werden genomen (= de *afgeronde* inbreukdossiers). Het gaat om:

18 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen

5 inbreukdossiers wegens niet-correcte toepassing van richtlijnen of andere bronnen van het Europees recht

Overzichtstabel - stand van de procedure van de *lopende* inbreukdossiers:

Stand van de procedure	31. 10. 2022	30. 11. 2022	31. 12. 2022	31. 01. 2023	28. 02. 2023	31. 03. 2023	30. 04. 2023	31. 05. 2023	30. 06. 2023	31. 08. 2023	30. 09. 2023	31. 10. 2023
Ingebrekestellingen	13	13	10	11	11	11	11	10	10	10	8	8
Met redenen omklede adviezen	11	11	10	9	9	9	11	12	12	9	11	11
Dagvaardingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eerste veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ingebrekestellingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dagvaardingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tweede veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal aantal inbreukdossiers	24	24	20	20	20	20	22	22	22	19	19	19

Bijlagen

Meer informatie vindt u als bijlage:

BIJLAGE I	Agenda binnen de (Europese) Raad
BIJLAGE II	Ontwikkelingen op het niveau van de omzettingen en inbreuken

De minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management

Jan JAMBON